

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ADVOKATŪROS ĮSTATYMO NR. IX-2066 12, 16, 22, 23, 24,
35, 36, 44, 52, 53, 54, 55, 56, 60, 61, 64 IR 67 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS NOTARIATO ĮSTATYMO NR. I-2882 3, 6, 9, 10-1, 103, 22, 34, 40
IR 42 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, ĮSTATYMO PAPILDYMO NAUJU 10-2 STRAIPSNIU IR
10-2 STRAIPSNIO PERNUMERAVIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS
ANTSTOLIŲ ĮSTATYMO NR. IX-876 5, 8, 13, 14, 15, 27, 28, 34 IR 49 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ (toliau kartu – Projektai)
(TAP NR. TAP-19-1442; TAIS NR. 19-8265(2))**

2019-09-20 Nr.
Vilnius

Projektų rengėja: Teisingumo ministerija

Projektų tikslas: Stiprinti visuomenės pasitikėjimą valstybės teisine sistema į advokatų, notarų ir antstolių garbės teismus įtraukiant visuomenės atstovus, kurie užtikrintų deramą nuomonių įvairovę, objektyvumą ir skaidrumą. Taip pat siekiama suvienodinti advokatams, notarams ir antstoliams keliamų drausmės bylų iškelimo ir nagrinėjimo nuostatos.

Dabartinė situacija:

1. Pagal galiojančius Advokatūros, Notariato ir Antstolių įstatymus garbės teismus sudaro tik atitinkamos profesijos atstovai – advokatai, notarai ar antstoliai. Visuomenės atstovams nesudaryta galimybė dalyvauti vertinant advokatų, notarų ar antstolių veiklą. Advokatų ir Notarų garbės teismo narių kadencija nėra ribojama, todėl nariais gali būti nuolat renkami tie patys advokatai ar notarai. Įstatymuose nėra nurodytas subjektas, patvirtinantis garbės teismo sudėtį, todėl nėra aišku nuo kurio momento pradedamas skaičiuoti garbės teismų įgaliojimų terminas.

2. Šiuo metu galiojančiuose Advokatūros, Notariato ir Antstolių įstatymuose yra skirtingai dėstomos esminės drausmės bylos iškelimo ir nagrinėjimo sąlygos, nors iš esmės poįstatyminiuose teisės aktuose jos reguliuojamos analogiškai.

3. Įstatymų nuostatos nėra suderintos 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (toliau – BDAR).

Projektų esmė:

1. Į advokatų, notarų ir antstolių garbės teismų, kuriuos sudaro 5 nariai, sudėtį įtraukti 2 nepriekaištingos reputacijos visuomenės atstovus. Po vieną visuomenės atstovą į garbės teismus skirtų Teisingumo ministras ir Aukščiausiojo Teismo pirmininkas. Atsižvelgiant į tai, kad pagal galiojančią reguliavimą notarų ir antstolių garbės teismo nuostatus tvirtina teisingumo ministras, ministrui projektais taip pat suteikiami įgaliojimai sudaryti notarų ir antstolių garbės teismus. Advokatų garbės teismą sudarys Lietuvos advokatūra, kuri pagal galiojančią reguliavimą nustato advokatų drausmės bylų nagrinėjimo tvarką. Siūloma nustatyti, kad garbės teismo nariu asmuo

galės būti 2 kadencijos iš eilės bei suvienodinama garbės teismų narių įgaliojimų trukmė – 4 metai. Garbės teismo posėdis bus laikomas teisėtu, jeigu dalyvaus 3 nariai ir iš jų 1 visuomenės atstovas.

2. Projektuose suvienodinamos esminės drausmės bylos iškėlimo ir nagrinėjimo nuostatos:

– Nustatomi drausmės bylos iškėlimo ir išnagrinėjimo terminai (turi būti iškelta ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo pažeidimo paaiškėjimo ir negali būti iškelta, jei praėjo daugiau nei 1 metai; turi būti išnagrinėta ne vėliau kaip per 30 dienų nuo iškėlimo);

– Nustatomos vienodos aplinkybės, į kurias turi atsižvelgti garbės teismas, nagrinėdamas drausmės bylą;

– Nustatomas vieningas drausminės nuobaudos galiojimo terminas ir jos panaikinimo nepasibaigus terminui atvejai (nuobaudos galioja 1 metus nuo sprendimo; gali būti garbės teismo sprendimu panaikinta nepasibaigus terminui, bet ne anksčiau kaip po 6 mėnesių nuo paskyrimo).

– Įtvirtinama, kad drausmės bylos iškėlimo ar nagrinėjimo procedūros nesustabdomos, jeigu medžiaga dėl pažeidimo, kuris galimai turi nusikalstamos veikos požymių, perduodama tirti kompetentingoms institucijoms; numatoma, kad nuobaudos apskundimas teismui nesustabdo jos galiojimo, jei teismas nenustato kitaip

– Suvienodinami garbės teismų priimami sprendimai.

3. Advokatūros, Notariato ir Antstolių įstatymų nuostatos suderinamos su BDAR.

Lėšų poreikis projektams įgyvendinti: už darbą garbės teismuose visuomenės atstovams apmokėti gali prireikti nuo 2214 iki 8876 eurų valstybės biudžeto lėšų per metus (už vieną posėdyje dirbtą valandą – nuo 6, 92 iki 14,186 euro; už pasirengimą posėdyje nagrinėti bylą – nuo 12,11 iki 51,9 euro). *Projektai bus įgyvendinami iš Teisingumo ministerijai patvirtintų bendrųjų valstybės biudžeto asignavimų.*

Derinimas. Pakeitimai, susiję su garbės teismų sudarymu ir drausmės bylų iškėlimu ir nagrinėjimu, buvo teikti derinti Finansų ministerijai, Specialiųjų tyrimų tarnybai, Lietuvos advokatūrai, Lietuvos notarų rūmams, Lietuvos antstolių rūmams. Su Lietuvos Aukščiausiojo Teismo projektai suderinti darbo tvarka. Į Finansų ministerijos ir Specialiųjų tyrimų tarnybos pastabas iš esmės atsižvelgta. Dėl Lietuvos advokatūros, Lietuvos notarų rūmų, Lietuvos antstolių rūmų pateiktų pastabų ir pasiūlymų, į kuriuos neatsižvelgta ar atsižvelgta iš dalies, parengta derinimo pažyma. *Pažymėtina, kad Lietuvos advokatūra, Lietuvos notarų rūmai, Lietuvos antstolių rūmai kelia abejones dėl teikiamų pasiūlymų reikalingumo argumentuodami tai tuo, jog nėra pagrindo (priežasčių) rengti tokius pakeitimus nes nėra priežasčių manyti, jog visuomenė nepasitiki antstoliais, notariais bei advokatais; nebuvo atliktas numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas; tokie pakeitimai galimai gali riboti šių profesijų savivaldą ir kt. Vertinant rengėjų pateiktus kontrargumentus konstatuotina, kad jie yra pakankami pagrįsti neatsižvelgimui į pateiktas pastabas.*

Ta apimtimi, kuria yra įgyvendinimas BDAR, įstatymų projektai buvo derinti su Valstybine duomenų apsaugos inspekcija, Lietuvos advokatūra, Lietuvos notarų rūmais, Lietuvos antstolių rūmais ir 2018 m. lapkričio 16 d. jau buvo teikti Vyriausybei. Šiuo metu teikiami projektai, kiek jie susiję su BDAR, yra patikslinti pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2018 m. gruodžio 7 d. išvadą Nr. NV-3319.

Atitikimas Vyriausybės programai. Projektais Septynioliktosios Vyriausybės programos nuostatos tiesiogiai įgyvendinamos nėra, tačiau yra prisidedama prie programinio siekio didinti pasitikėjimą teisine sistema bei jos skaidrumą įgyvendinimo.

Dalykinio vertinimo išvada: Įvertinome projektą ir iš esmės pritariame projektu siekiamiems tikslams ir siūlomoms priemonėms, tačiau teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Projektų lydinčiuosiuose dokumentuose akcentuojamas siekis stiprinti visuomenės pasitikėjimą valstybės teisine sistema. Atkreiptinas dėmesys, kad tai yra pasiekama ne tik konkrečiais atsakomybės už pažeidimus taikymo veiksmais (drausminių bylų svarstymu bei nuobaudų skyrimu pažeidimus padariusiems advokatams, notarams bei antstoliams), bet ir jų viešinimu. Dar daugiau, dažnai nukentėjusiajam yra svarbu ne tiek tai, kad pažeidėjas būtų nubaustas, kiek jam yra svarbi moralinė satisfakcija, tai yra paties atitinkamo pažeidimo fakto viešas pripažinimas bei atsiprašymas.

Šiame kontekste atkreiptinas dėmesys, kad Notariato įstatymo 10-3 (buvęs 10-2) str. 2 d. yra nustatoma galimybė įpareigoti notarą viešai atsiprašyti asmens (asmenų). Galiojantis Antstolių įstatymas (15 str. 3 d.) įtvirtina tapačią nuostatą.

Advokatūros įstatymas (53 str.) atitinkamos nuostatos nenumato. Įvertinant tai siūlome rengėjams apsvarstyti galimybę visuose trijuose įstatymuose numatyti galimybę skirti tokio pobūdžio (viešo atsiprašymo) įpareigojimą.

2. Tikslintinas projekto aiškinamojo rašto 13 punktas (Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvada) atsisakant nuorodų į ankstesnį teikimą Vyriausybei bei Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės išvadą.

Siūlome rengėjams atsižvelgti į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2018 m. rugsėjo 18 d. išvadoje Nr. NV-2651 pateiktas pastabas projektams.

Siūlome projektus teikti į **Tarpinstitucinį pasitarimą**.

Patarėjas

Audrius Kasinskas

